

Kárpát-medencei tájnevek a nemzetpolitikák szolgálatában

Landscape names of the Carpathian Basin in the service of national policies

SASI Attila

Lechner Nonprofit Kft.
1111 Budapest, Budafoki út 59.
Telefon: +36 (1) 279-2640, +36 (1) 279-2610
E-mail: info@lechnekozpont.hu
Honlap: <https://lechnekozpont.hu>

Abstract

The Carpathian Basin and its surroundings (the Carpatho-Pannonian area) covers the territory of 13 countries. The geographical division of the region has been defined by several landscape divisions from the beginning of the 19th century to the present day. The countries concerned have created their own state-centred landscape divisions, which also serve national policy purposes, and which in many cases cannot be reconciled with each other, both in terms of categories and landscape boundaries, not least in terms of names. In Hungary, a new approach to landscape classification was adopted in 1997, which classified the landscape-geographical units of the region according to the boundaries of the landscape system units that cross national borders. The National Atlas of Hungary, published in 2018, also uses this approach to present the landscape divisions of the Carpatho-Pannonian area, which can greatly help to standardization the landscape divisions of different countries.

Keywords: Carpathian Basin, Carpatho-Pannonian area, landscape division, landscape name, National Atlas of Hungary

Kivonat

A Kárpát-medence és környezete (Kárpát–Pannon-térség) 13 ország területére terjed ki. A régió földrajzi tagolódására a 19. sz. kezdetétől napjainkig több tájbeosztás született. Az érintett országok megalkották a maguk államközpontú, nemzetpolitikai célokat is szolgáló tájbeosztásukat, amelyek mind a kategóriákat, mind a tájhatárokat és nem utolsósorban az elnevezéseket illetően sok esetben nem illeszthetők össze egymással. Magyarországon 1997-ben egy új szemléletű tájbeosztás született, amely az országhatárokon átnyúló tájrendszertani egységek határaihoz igazodóan rendszerezte a térség táj földrajzi egységeit. A 2018-ban megjelent Magyarország Nemzeti Atlasza is ezen szemlélet alapján közli a Kárpát–Pannon térség tájtagolódását, ami nagyban segítheti a különböző országok tájbeosztásainak egységesítését.

Kulcsszavak: Kárpát-medence, Kárpát–Pannon-térség, tájbeosztás, tájnév, Magyarország Nemzeti Atlasza

Irodalmi hivatkozások

- Bulla Béla – Mendöl Tibor: A Kárpát-medence földrajza, Országos Köznevelési Tanács, Budapest, 1947
Dr. Cholnoky Jenő: Magyarország földrajza, Danubia Könyvkiadó, Pécs, 1929
Dövényi Zoltán (szerk.), Magyarország kistájainak katasztere. Második, átdolgozott és bővített kiadás, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2010
Faragó Imre: Földrajzi nevek, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Informatikai Kar, Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszék, Budapest, 2014
Földi Ervin (szerk.), Magyarország földrajzinév-tára I., Fontosabb domborzati, táj- és víznevek, Kartográfiai Vállalat, Budapest, 1982
Földrajzi atlasz/Atlas geografic școlar, Román–magyar kétnyelvű atlasz/Atlas bilingv român–maghiar, Cartographia Studium S.R.L., Kolozsvár/Cluj-Napoca, 2011

- Hajdú-Moharos József – Hevesi Attila: A Kárpát–Pannon térség tájtagolódása, In: Pannon Enciklopédia, Magyarország földje, KERTEK 2000 Könyvkiadó, Budapest, 1997
- Hevesi Attila: A Kárpát-medence és a Kárpátok természetföldrajzi tagolódásáról, In: Földrajzi Értesítő 2003/3–4. füzet, pp. 253–267.
- Kádár László: A magyar nép tájszemlélete és Magyarország tájnevei, Országos Táj- és Népkutató Intézet, Budapest, 1941
- Kocsis Károly (főszerk.), Magyarország Nemzeti Atlasza – Természeti környezet. Magyar Tudományos Akadémia, Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, Földrajztudományi Intézet, Budapest, 2018
- Kocsis Károly – Bottlik Zsolt – Tátrai Patrik: Etnikai térfolyamatok a Kárpát-medence határainkon túli régiókban (1989–2002), MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 2006
- Kósa László – Filep Antal: A magyar nép táji-történeti tagolódása, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1983
- Kristó Gyula: Tájszemlélet és térszervezés a középkori Magyarországon, Szegedi Középkorász Műhely, Szeged, 2003
- Lukács Lilla: Prinz Gyula tájszemléletének és tájrajzi neveinek kartográfiai vonatkozásai, Diplomamunka, ELTE Természettudományi Kar, Térképtudományi Tanszék, Budapest, 2003
- Marosi Sándor – Somogyi Sándor (szerk.), Magyarország kistájainak katasztere I-II., MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, 1990
- Dr. Pécsi Márton – Sárfalvi Béla: Magyarország földrajza, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1960
- Dr. Pécsi Márton – Dr. Somogyi Sándor: Magyarország természeti földrajzi tájai és geomorfológiai körzetei. In: Földrajzi Közlemények 1967/4. szám, pp. 285–304.
- Prinz Gyula: Magyarország földrajza, A Danubia kiadása, Pécs, 1926
- Prinz Gyula – Cholnoky Jenő – gr. Teleki Pál – Bartucz Lajos: Magyar föld, magyar faj I. kötet: Magyar földrajz, első rész, Magyarország tájrajza, írta Prinz Gyula. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1936